Redacţiunea Administraţiunea Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebery; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat; la Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 275. Braşovŭ, Vinerĭ, 13 (25) Decemvre. 1891.

Braşovŭ, 12 Decemvre st. v.

Deşi mandatulŭ dietei actuale unguresci s'ar finì numai în luna lui Septemvre 1892, când se împlinescŭ cincĭ anĭ dela convocarea ei, guvernulŭ Szapary,—precum asigură acum organele lui cele mai acreditate din Pesta — este hotărîtŭ a curma viéţa acestei diete în luna lui Ianuarie, disolvându-o şi luândŭ mĕsurĭ, ca câtŭ mai curêndŭ, în mieḑŭ de érnă, sĕ se facă alegerile pentru noua dietă.

Tótă lumea se întrébă, că óre ce sĕ fiă causa unei mĕsurĭ aşa de pripite; ce sĕ fi îndemnatŭ pe ministeriulŭ Szapary a oferi lumei spectaculŭ unei campanii electorale de érnă?

Foile inspirate de cercurile guvernamentale din Pesta, cum e de pildă şi „N. fr. Presse“, ne spunŭ, că deja de o lună oposiţiunea a deschisŭ campania electorală cu-o vehemenţă şi cu-o pasiune estraordinară, ér pentru guvernŭ este cu neputinţă şi neadmisibilŭ de a mai lăsa spiritele sĕ se înfierbênteze şi ţéra sĕ fiă agitată. Acésta, ḑice fóia vienesă, e simpla consideraţiă, care a făcutŭ ca cabinetulŭ Szapary sĕ curme înainte de vreme ḑilele dietei presente.

Noi însĕ, repetămŭ, ce amŭ mai ḑisŭ, că în realitate guvernulŭ Szapary prin hotărîrea sa de-a disolva dieta încă de pe acuma, dovedesce, că e témă de agitaţiunea oposiţională şi că prin urmare este slabŭ.

Organulŭ d-lui Apponyi „Budapester Tagblatt“ ḑice, că prin acea hotărîre a sa guvernulŭ documentéză culmea incapacităţii sale; pentru că nu esistă nicĭ unŭ motivŭ politicŭ, care ar motiva o asemenea mĕsură, căcĭ nimenĭ nu va voi sĕ afirme seriosŭ, că agitaţiunea electorală a oposiţiunei ar fi causa disolvării. Fiăcare oposiţiune, ba fiăcare cetăţénŭ are dreptulŭ de-a face propagandă pentru convingerea sa şi guvernulŭ, care ar voi sĕ restrîngă acestŭ dreptŭ ar lovi chiarŭ în cele mai capitale disposiţiunĭ ale constituţiunei....

Totŭ cam în sensulŭ acesta se pronunţă şi „Budapesti Hirlap“ susţiindŭ, că dieta urméză a-'şĭ continua lucrările în linisce şi nu e agitată. Alegĕtorii — adauge numita fóiă — se vorŭ întreba ce felŭ de guvernŭ este acesta, care nu şĭ-a făcutŭ socotéla cu anulŭ acesta, ér pentru anulŭ viitorŭ n'a pregătitŭ bugetulŭ, ci disólvă dieta, chiămată a sĕvêrşi acéstă lucrare, fără de nicĭ o causă şi vrea sĕ guverneze mai departe fără de bugetŭ?

Nu-i vorbă, este îngrijată oposiţiunea maghiară fiindcă vede, că planulŭ disolvării este îndreptatŭ în contra ei; vede intenţia guvernului, ca prin precipitarea alegerilorŭ sĕ-i dea o lovitură nimicitóre la alegerĭ. Dér oposiţionalii se mângăe, că, deşi érna e celŭ mai nepotrivitŭ timpŭ pentru alegerĭ, totuşĭ alegĕtorii nu vorŭ fi reţinuţĭ prin munca economică de-a merge la votare.

Cu alte cuvinte, îşĭ vorŭ puté mai cu rĕgazŭ sparge capetele la alegerĭ, *more solito*, şi vorŭ avé la 'ndemână ghiaţă destulă spre a se rĕcorì....

CRONICA POLITICĂ.

— 12 (24) Decemvrie

— In şedinţa dela 21 Decemvre dieta unguréscă a primitŭ *en bloc* tóte **articolele tractatului de comerciu cu Germania.** In vorbirea sa, deputatulŭ Helfy ḑise, că opera tractatelorŭ nu va fi complectă, decâtŭ décă se vorŭ încheia tractate şi cu statele orientale. Elŭ esprimă dorinţa, ca discursulŭ împĕratului germanŭ sĕ găséscă echou în Francia. Propunerea lui Say, ḑise Helfy, este unŭ semnŭ bunŭ, căcĭ tarifulŭ francesŭ conţine adevĕrate taxe de rĕsboiu în contra Ungariei şi nimicesce mai alesŭ importulŭ oilorŭ unguresci. Ministrulŭ de comerciu rĕspunse, că guvernulŭ dă o mare importanţă încheiării de tractate cu ţĕrile orientale, şi elŭ urmăresce acéstă datoriă a sa cu lealitate şi ardóre, dér eventualele dificultăţĭ, ce s'ar puté ivi, nu ar impiedeca întru nimicŭ scopurile politicei economice a guvernului. Ministrulŭ apoi ḑise, că guvernulŭ a insistatŭ totdéuna asupra necesităţii de a încheia tractate mai cu sémă dela prohibiţiunea importului de vite în Germania.

— Cu privire la **reconstruirea cabinetului austriacŭ**, ḑiarulŭ „Sonnund Montagszeitung“ împărtăşesce, că încă până acuma nicĭ o persónă nu e designată a întra în ministerŭ. E dreptŭ, că ministrulŭ preşedinte a tractatŭ cu câţĭva membri din parlamentŭ, pe carĭ i i-au recomandatŭ bărbaţii conducĕtorĭ ai stângei, dér nu s'a luatŭ încă nicĭ o hotărîre. Taaffe, se ḑice, că arată multă prevenienţă faţă de stânga prin aceea, că primesce unŭ membru în cabinetŭ, dér pentru acésta guvernulŭ nu-şĭ va schimba direcţia politică de până acum.

— In afacerea **conflictului franco-bulgarŭ** „Agenţia Balcanică“ combate aserţiunea „Agenţiei Havas“ după care guvernulŭ bulgarŭ nu ar fi cerutŭ intervenirea „Agentiei Franciei“ pentru espulsarea d-lui Chadourne. Intr'adevĕrŭ nu este nicĭ o comunicaţiă scrisă, dér intreţinerea d-lui Grecoff în acéstă privinţă cu d. Lanel, nu a avutŭ locŭ la ministerŭ în cabinetulŭ ministrului şi prin urmare nu póte avé unŭ caracterŭ privatŭ, ci oficialŭ. — Aceeaşĭ agenţiă rĕspunde şi fóiei „Novoje Vremja“, care a ḑisŭ că espulsarea străinilorŭ din Bulgaria este în contra capitulaţiunilorŭ. Acésta póte sĕ fiă opinia personală a ḑiarului, ér nicĭ decum aceea a guvernului rusescŭ, care în timpulŭ cererei de espulsare a nihiliştilorŭ din Bulgaria a declaratŭ într'o notă oficială, că guvernulŭ princiarŭ păstréză întotdéuna facultatea de a espulsa pe unŭ supusŭ străinŭ orĭ care ar fi funcţia privată ocupată de elŭ. — Ḑiarulŭ „Temps“ vorbindŭ de conflictulŭ franceso-bulgarŭ ḑice, că Bulgaria face sĕ se vorbéscă în acestŭ momentŭ prea multŭ de ea. Stambulov, prin unŭ actŭ necalificabilŭ şĭ-a atrasŭ o lecţiune meritată din partea Franciei. Espulsarea corespondentului „Agenţiei Havas“ a fostŭ făcută în condiţiunĭ, carĭ nu permiteau guvernului unei marĭ puterĭ de a păstra tăcerea, ér ministrulŭ Ribot a cerutŭ satisfacţiă pentru acéstă vătĕmare nejustificată a drepturilorŭ, ce are sĕ protégă diplomaţia francesă.... Afacerea n'are importanţă mare pentru Francia, care la casŭ necesarŭ, póte sĕ se lipséscă de graţiile d-lui Stambulov şi ale prinţului de Coburg.

— Cu ocasia ultimelorŭ **alegerĭ comunale** în Sêrbia **partida radicală** a eşitŭ pe deplinŭ învingĕtóre în tótă ţéra. Chiar şi oraşele, carĭ până acuma au fostŭ liberale, şi-au alesŭ radicalĭ. In Belgradŭ, mai alesŭ, interesulŭ faţă cu alegerile comunale a fostŭ mai mare ca de alte orĭ. In multe comune au raportatŭ învingerĭ şi radicalii disidenţĭ.

— Ḑiarulŭ rusescŭ „Novosti“ scrie că **Rusia şi Francia** arŭ trebui *sĕ se alăture la liga vamală din Europa centrală.* In genere ar fi lipsă ca sĕ se înfiinţeze o mare ligă vamală europénă în contra Americei. Ḑiarulŭ rusescŭ apoi ḑice, că amiciţia politică dintre Rusia şi Francia n'o atinge alianţa comercială politică.

— „Nordd. allgemeine Zeitung“ publică nisce telegrame călduróse schimbate între conţii **Kalnoky şi Caprivi** din incidentulŭ primirei tractatelorŭ de comerciu în Reichstag. Telegrama contelui Kalnoky e de cuprinsulŭ următorŭ: „Ca colaboratorŭ din cei mai convinşĭ, rogŭ pe Escelenţa Vóstră sĕ-mĭ permită sĕ-i esprimŭ bucuria şi felicitările mele cele mai călduróse. Faptulŭ, că parlamentulŭ a adoptatŭ tractatele cu o mare majoritate arată, că în Germania se scie apreţia marile scopurĭ ale acestei opere de pace, precum şi meritele Escelenţei Vóstre, merite, pe care suveranul D-Vóstrĕ le-a recunoscutŭ într'unŭ modŭ atâtŭ de măgulitorŭ“. Contele Caprivi rĕspunse: „Mulţumescŭ sincerŭ Escelenţei Vóstre

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O nópte în amfiteatrulŭ Flaviilorŭ.

După Bergsoë; trad. de Cornel.

Concordia e unŭ lucru fórte rarŭ. Dér totdeodată ea este unŭ lucru greu, atâtŭ în patriă, câtŭ şi în străinătate, şi de aceea trebue însemnată ca unŭ faptŭ remarcabilŭ împrejurarea, că în anulŭ 1863 nu se aflau la Roma, decâtŭ două reuniunĭ scandinavice, carĭ nu se duşmăneau una cu alta.

Una era „reuniunea scandinavică“, autorisată, pensionată, emerilată, sprijinită de către statŭ, condusă de consululŭ, şi visitată — celŭ puţinŭ Sâmbăta séra — de către elita străinilorŭ. Acolo se dansa, se cânta cu musica, se juca whist şi *ad libitum* sĕ bea vinŭ rĕu, până când mai era încă.

Era unŭ felŭ de lucru de mijlocŭ între salonŭ şi clubŭ; şi acésta o simţiau cei singuraticĭ, carĭ se reuniră într'unŭ cercŭ intimŭ şi strînsŭ, în care luau peste piciorŭ pe „filisterii“ şi pe cei „eleganţĭ“ din Palazzo Corea şi preferau sĕ bea vinŭ nefalsificatŭ de Frascati în „bivolŭ“ *) chiarŭ cu pericolulŭ de a fi numĕratŭ între bivolĭ.

Marea şi încâtva aristocratica reuniune firesce, că trecea cu vederea aceste particularităţĭ singuratice, carĭ nu voiau sĕ între în conglomeratulŭ scandinavicŭ comunŭ; şi fiind-că în modulŭ lorŭ de viéţă frugalŭ şi în modesta osteriă, în care se adunau ei, vedeau ceva comicŭ séu unŭ elementŭ, pe care nu-lŭ prea înţelegeau bine, botezau pe aceştĭ separatiştĭ cu numele de „alianţa virtuţii.“

Ceilalţĭ erau mai cu minte. Ei fără sĕ mai ḑică multe vorbe, îşĭ înşuşiră numele acesta şi prin acésta se lăsară a fi socotiţĭ ca o reuniune factică, care sta în oposiţiune cu cei eleganţĭ şi nobilĭ cu escesele lorŭ culinarice, şi se adunau împreună în fiă-care séră la o petrecere în taină şi liniştită la câte unŭ păharŭ de vinŭ în „bivolulŭ“ vechiu şi afumatŭ de fumulŭ de tutunŭ.

Eu nu eramŭ membru alŭ „alianţei virtuţii“. Póte că eram prea tînĕrŭ, póte că obiceiurile mele nu erau destulŭ de catonice, — întrebasemŭ odată, că óre în Roma se póte găsi spănacŭ; dér deşi nu eramŭ „membru ordinarŭ“, totuşĭ nu avură nimicŭ în contra, că întramŭ şi eu câte-odată în „bivolŭ“ şi cu modestiă mĕ aşeḑamŭ într'unŭ colţŭ; şi când bĕtrânulŭ artistŭ, care era sufletulŭ reuniunei, îşĭ terminase cina sa şi primea o extra foglietă**), nu avea nicĭ elŭ nimicŭ în contră, că-i oferiĭ una dintre ţigările mele de Havanna, ce mai rĕmăseseră încă într'unŭ despărţămêntŭ secretŭ alŭ geamantanului meu.

După aceea îşĭ sterse cu dosulŭ mânei — căcĭ serviete nu cunoscea alianţa virtuţii — picăturile de vinŭ din măréţa sa barbă albă, apoi, după obiceiulŭ sĕu, spunea câte o naraţiune: când din viéţa sa de mai înainte din Copenhaga, când despre Thorwaldsen şi despre Roma, după cum era acésta pe timpulŭ când acestŭ mare măestru se preumbla prin ea.

Cu ce evlaviă ascultamŭ eu naraţiunile aceste, carĭ păréu că lucescŭ pentru mine în reflexulŭ auriu alŭ vieţei romane cu noutăţile lorŭ şi cu farmeculŭ plăcutŭ alŭ lucrurilorŭ neobicĭnuite!

Cu ce credinţă urmamŭ eu aceste episode din viéţa trecută de artistŭ, carĭ când purtau stigmatulŭ realităţii, când se formau în arabescurĭ fantastice, representândŭ una séu alta din evenimentele istorice! Unele din ele mi-au rĕmasŭ întipĕrite în memoriă şi următórea póte servi de probă, cum povestea bĕtrânulŭ artistŭ.

„Era în ḑilele lui Grigorie“ ḑise elŭ, — Grigorie cu nasulŭ celŭ lungŭ, după cum 'lŭ numeau Romanii, când erau mânioşĭ. Roma pe atuncĭ era cu totulŭ diferită de Roma de astăḑĭ, va sĕ ḑică, Roma era Roma, şi nu era pe cale a deveni, unŭ hotelŭ mare. Atuncĭ era încă fórte romanticŭ, ca sĕ vieţuescĭ aicĭ, nu se simţia cineva aşa de asiguratŭ ca acum, când trebue sĕ călĕtorescĭ; până la Ostia, pentru ca sĕ dai de unŭ banditŭ adevĕratŭ.

„Cu deosebire Colosseum avea nume rĕu, ca unŭ locŭ, unde găseau toţĭ banditii şi vagabunḑii o ascunḑĕtóre sigură în coridórele sale ziduite, şi nicĭ unŭ Romanŭ nu ar fi îndrăsnitŭ séra sĕ trécă

*) Porecla la o cameră din birtŭ.

**) buteliă.

pentru noua dovadă, că luațĭ parte mare la interesele operei nóstre comune. Convingerea de a ne afla sub acestŭ raportŭ în aceleașĭ sentimente, ca și Escelența Vóstră, este pentru mine de o valóre neprețuită."

SCIRILE QILEI.

— 12 (24) Decemvre.

Disolvarea camerei. Scirea despre disolvarea camerei ungare se confirmă acum și din parte semioficiósă. „Pester Lloyd" de alaltăierĭ scrie următórele: „La sfîrșitulŭ ședinței de adĭ, contele Szapáry a declaratŭ, că în ședința de mâne (ierĭ) se va pronunța asupra programului de lucrare. Ni-se spune, că ministrulŭ Szapáry va anunța cu acéstă ocasiune disolvarea iminentă a camerei. Nu scimŭ déca Szapáry va numi și diua disolvării, atâtŭ însĕ e sigurŭ, că disolvarea va urma încă în întâia jumĕtate a lui Ianuarie viitorŭ, adecă între 10—12 Ianuarie. Sĕ vorŭ face apoi îndată disposiții pentru alegerĭ.

***

Barbarismŭ. Din Perșanĭ ni-se scrie, că la 10 Decemvre n. c. s'au petrecutŭ acolo scene barbare. Avêndŭ sĕ se facă esecuțiunĭ pentru dare, notarulŭ I. D. împreună cu primarulŭ comunalŭ au cerutŭ dela solgăbirĕulŭ din Șercaia asistență de gendarmĭ. Ocrotițĭ sub baionetele acestora, ei au începutŭ sĕ esecuteze vitele ómenilorŭ. Intre acești a se află și unŭ bĕtrânŭ de 75 de anĭ, cu numele Iacobŭ Deleanu, care de mai multe lunĭ este bolnavŭ împreună cu soția sa. Bĕtrânulŭ acesta își plătise tóte dările, dér findcă unŭ fiiu alŭ sĕu datora plătirea unei amende de 2 fl., pentru acéstă se dase voiă esecutorilorŭ, ca sĕ-i scótă bĕtrânului boulŭ din grajdŭ. Bĕtrânulŭ, bolnavŭ cum era, eși din casă și se apropiă de gendarmulŭ Buzás, ca sĕ-i arate cum stă lucrulŭ, dér brutalulŭ gendarmŭ se aruncă asupra bĕtrânului neputinciosŭ și-lŭ trânti la pĕmêntŭ. Atuncĭ se apropiă fiiulŭ bĕtrânului Deleanu, rugându-i sĕ nu maltrateze pe nenorocitulŭ sĕu tată. Ca rĕspunsŭ însĕ. elŭ *fú străpunsŭ cu baioneta prin piciorulŭ stângŭ* și primaria, care fú de față la acestea, nu numai că nu întreveni pentru curmarea sĕlbătăciilorŭ, ci lăsă pe gendarmĭ ca sĕ dea o trântitură și bĕtrânei soții a lui Deleanu, care încă era bolnavă. — Décă suntŭ adevĕrate acestea, întrebămŭ, ce pașĭ au întreprinsŭ Românii din Perșanĭ pentru rĕsbunarea acestorŭ sĕlbătăcii?

***

Maghiarisarea Trencinului. Se scrie, că comunitatea bisericéscă evangelică din Trencinŭ a hotărîtŭ, că a doua di de Crăciunŭ, de Paștĭ și de Rusalii *sĕ se citéscă liturgia în limba maghiară.* — Bieții Slovacĭ! Nisce suflete decădute și demoralisate naționalicesce aducŭ pentru ei hotărîrĭ atâtŭ de rușinóse. Biserica slovăcéscă e amenințată în modŭ fórte seriosŭ de molochulŭ maghiarisării.

***

Unŭ nou diarŭ umoristicŭ. Din Oradea mare ni-se scrie, că cu începutulŭ anului nou va apăré acolo unŭ diarŭ umoristicŭ românescŭ, alŭ căruia redactorŭ va fi d-lŭ *Iustinŭ Ardeleanu.* Fóia va apăré de 2-orĭ în sĕptĕmână și se va numi *„Vulturulŭ"*.

***

Influenza ia dimensiunĭ din ce în ce mai marĭ în Budapesta. Foile de-acolo spunŭ, că numĕrulŭ bolnavilorŭ se urcă la *multe mii* așa că aprópe în fiă-care familiă se află câte unŭ bolnavŭ. Chiar și ministrulŭ de finance Wekerle și Franciscŭ Pulszky suntŭ infectațĭ.

***

Muncitorĭ îngropațĭ de vii. Din Dobriținŭ se scrie, că în pivnița băncei industriale lucrau câteva persóne la aședarea unorŭ țevĭ pentru condusŭ apa. In decursulŭ lucrului, pĕmêntulŭ móle se surpă pe ei, îngropându-i. Până ce sĕ le vină ajutorulŭ, unulŭ dintre muncitorĭ, cu numele Wottawa, murĭ.

***

Musica regimentului 82 de infanteriă, va da unŭ concertŭ Sâmbătă în 26 Decemvre n. c. în sala Redoute cu programulŭ următorŭ: 1. Chopin: „Grosse Concert-Polonaise". 2. Mendelssohn—Bartholdy: Ouverturĕ la „Ruy Blas". 3. I. Strauss: „Gross-Wien" vals. 4. P. Mascagni: Potpurriu din opera „Amico Fritz". 5. Fr. Klein: „Souvenier de Mehadia", Fantasiă românéscă. 6. Rich. Wagner: Chor și balade din opera „Der fliegende Holländer". 7. Rosenkranz: Potpourriu „12 heitere Stunden eines fidelen Fremden in Wien". 8. Brahms: „Ungarische Tänze Nr. 2, 5, 6". 9. Abt: „Gute Nacht, du mein herziges Kind", cântecŭ. 10. Marek: „Verschiedenes Wiedersehen", Wiener G'stanzeln, (cuprinsŭ variatŭ.) Inceputulŭ la 8 óre séra. Pentru mâncărĭ și beuturĭ gustóse și ieftine se va îngriji birtașulŭ I. Geist.

***

Baia de aburŭ din Scheiu (lângă edificiulŭ românŭ gimnasialŭ din locŭ) — după o reparatură temeinică, în 17 (29) Decemvre a. c. se redeschide și din acea di, Administrația băilorŭ face cunoscutŭ, că baia de aburŭ stă la disposițiunea on. publicŭ doritorŭ de a lua băi de aburŭ.

***

Jack spintecătorulŭ în Budapesta. Foile din capitala ungurescă aducŭ scirea, că poliția urmăresce cu mare interesŭ pe unŭ omŭ ascunsŭ, care a apărutŭ numai cu câteva dile înainte în Budapesta și dice despre elŭ, că ar fi Jack spintecătorulŭ. Se dice, că în dilele acestea căpitanulŭ cetățenescŭ din Josefstadt a primitŭ o scrisóre, de cuprinsulŭ următorŭ: „Onorată căpitaniă! Eu sunt spintecătorulŭ din Londra. Acum mĕ aflu în Pesta și din 20—30 c. precum și din 7—14 Ianuarŭ viitorŭ voiu face grozave pustiirĭ în Pesta atâtŭ între copii, câtŭ și între femei.

***

Cutremurŭ. O telegramă din Roma vestesce, că în Domo d'Ossola s'a simțitŭ unŭ cutremurŭ de pĕmêntŭ Lunĭ la 5 óre și 36 min. Casele se clătinau și poporațiunea era fórte înfricată.

***

Vaporŭ cufundatŭ. Se telegrafiéză din Triestŭ, că o scire sosita din Galațĭ spune, că vaporulŭ Lloyd-ului „Veta" s'a cufundatŭ.

Slovenii și guvernul austriac.

(Din camera austriacă.)

Totŭ în ședința, în care a vorbitŭ Dr. Gregr, arătându nemulțămirile Cehilorŭ, și-au desfășuratŭ și Slovenii plângerile lorŭ în contra guvernului austriacŭ.

Dep. slovenŭ Ferjancicĭ dice, că nu cunósce popóre conducĕtóre, și de aceia pe guvernulŭ n'are sĕ-lŭ impórte nicĭ o considerațiune de partidŭ, când e vorba de aplicarea disposițiunilorŭ legilorŭ. Décă guvernulŭ s'ar fi ținutŭ de aceea ce prescrie *legile constituționale*, de mult s'ar fi făcutŭ pace între popórele austriace. (Aplause la Slovenii și la Cehii tinerĭ).

Vorbitorulŭ apoi arată raporturile politice din Carniolia și se plânge în contra funcționarilorŭ streinĭ de aicĭ. Dovadă tractarea de care se împărtășesce reuniunea lui Ciril și Metodie, care are de scopŭ sĕ se opună dendințelorŭ păgubitóre ale reuniunei școlare germane. Prin o astfelŭ de procedere se provócă nemulțămire în țéră. *La adunările reuniunei școlare germane se înfățișéză persóne înalte oficiale* și salută reuniunea în numele guvernului (Audițĭ! Audițĭ! la Slovenĭ și la Cehii tinerĭ). *La adunările reuniunei Ciril și Metodie, se înfățișéză însĕ gendarmĭ.* (Audițĭ! Audițĭ! la Slovenĭ și Cehii tinerĭ.)

Ceea ce privesce *instrucțiunea publică*, oratorulŭ esprimă mulțămirea în numele sĕu și în numele conaționalilorŭ sĕi acelora, carĭ au statŭ pe partea Slovenilorŭ în *desbaterea memorabilă din Noemvre a. c.* (Contra ministrului Gautsch). Ne amŭ bucuratŭ, că și colegii noștrii Polonĭ ne-au arătatŭ simpatiă cu ocasiunea acésta. Vorbitorulŭ apoi adresându-se către Cehĭ, dise: *In D-Vóstră domnilorŭ representanțĭ ai poporului boemŭ zace, ca sĕ aflațĭ unŭ modŭ, care ar puté face posibilă o procedere potrivită.* Poporulŭ vostru și alŭ nostru suntŭ amicĭ intimĭ.

Domniĭ din Boemia, dise mai departe vorbitorulŭ, trebue sĕ afle interese comune, pe numĕróse terene, cu noi și cu aliații noștrii (membrii clubului Hohenwart). Câtŭ ne privesce pe noi, vomŭ rĕmâné în legătura, în care ne aflămŭ. (Aplause la Slovenĭ și la Cehii tinerĭ).

După aceea luă cuvêntulŭ dep. slovenŭ Gregorec, care aminti, că într'unŭ opŭ apărutŭ de curêndŭ în München intitulatŭ „Austria în lumină împeriala germană" se susține, că Austria nu este unŭ statŭ, ci trebue sĕ se facă statŭ. Acésta e corectŭ; căcĭ raporturile sale de statŭ nu suntŭ de natura, ca fiă-căruia poporŭ sĕ i-se facă dreptate. De mai multŭ de 40 de anĭ ne luptămŭ pentru forme de statŭ, în carĭ fără oprimarea vre-unei naționalitățĭ, i s'a încuviințatŭ fiă-cărui poporŭ, aceea ce are de lipsă pentru desvoltarea și propășirea sa. Unele fase singuratice ale acestei lupte de anĭ îndelungațĭ suntŭ marcate prin fapte sângeróse. Vorbitorulŭ dise apoi, că sistemulŭ actualŭ alŭ *centralismului duplu dualisticŭ* sub hegemoniă germană și maghiară este nesecutabilŭ.

Dep. *Pacak*: Va fi și îngropatŭ.

Dep. *Gregorec* continuându dice, că tóte încercările de până acum ale miniștrilorŭ austriacĭ, de a aduce pe Slovenĭ la tăcere, au fostŭ zadarnice, căcĭ aceste *s'au resfrântŭ de desvoltarea puterei și solidarității crescênde a naționalităților slavice.* (Aplause la Cehii tinerĭ). Oratorulŭ se plânge apoi, că contele Taaffe nu și-a ținutŭ promisiunea sa de a se îngriji de o *administrațiune politică binevoitóre și nepărtinitóre.* Funcționarii actualĭ din ținuturile slovene, nu sciu limba slovenă. Apoi vorbitorulŭ spune, că funcționarii austriacĭ își batŭ jocŭ de poporulŭ slovenŭ și croatŭ. (Audițĭ! Audițĭ! la Cehii tinerĭ și Slovenĭ. Strigăte: Scandalŭ! obrăsniciă!) Ba lucrurile au mersŭ până acolo, încâtŭ cu ocasiunea venirei monarchului în orașulŭ Cilli, reuniunea slovenă de cântărĭ abia după rugăminte umilitóre *au pututŭ sĕ aducă ovațiunĭ împĕratului afară de orașŭ.* (Strigăte: Tocmai ca și în Reichenberg). La acésta a fostŭ causa căpitanulŭ orășenescŭ, care în modulŭ acesta a vătĕmatŭ sentimentele nóstre sfinte naționale și dinastice. *Și décă cutéză elŭ, sĕ se îmbulzéscă între noi și împĕratulŭ și pe acesta a-lŭ aduce în rătăcire și a lŭ mistifica prin indicațiunĭ neadevĕrate,* acésta e o cutezanță, pentru care nu aflu o espresiune parlamentară. (Aplause la Slovenĭ și la Cehii tinerĭ)

Apoi vorbitorulŭ critică purtarea contelui *Wurmbrand*, guvernorulŭ Stiriei, unde se află 400,000 Slovenĭ, și pe carĭ, dice elŭ, numitulŭ guvernorŭ i-a numitŭ visătorĭ și fantasticĭ periculoșĭ. Contele Wurmbrand, sĕ fi cercetatŭ conscința sa politică, că óre cum vine, că

---

pe sub arculŭ lui Titus, ca în dilele nóstre civilisate.

„Poliția nu putea face nimicŭ, ér preoții scorniră multe vorbe góle despre acésta, că adecă duhulŭ necuratŭ în fiăcare séră umblă prin ruine, și că numai așa puteai fi sigurŭ de elŭ, décă te puneai sub marea cruce de fierŭ pe una din treptele sfințite.

„Intr'o séră mĕ aflamŭ într'o familiă romană, ai cărei ambi fii erau preoțĭ și în care nu s'a vorbitŭ aprópe nimicŭ altceva, decâtŭ despre acestea, dér eu în fine tindŭ sătulŭ de atâtea vorbe fără nicĭ unŭ sensŭ, disei, că nu voiŭ avé nimicŭ în contră, de a petrece o nópte în Colosseum, décă îmĭ vorŭ da o manta spaniolă și unŭ bĕțŭ sdravĕnŭ.

„Din tóte părțile mĕ contradiseră; unulŭ dicea una, altulŭ alta și în fine ne înțeleserămŭ, că voiu câștiga o buteliă de vinŭ bunŭ de Frascati, décă mĕ voiu duce în Colosseum și voi sta acolo până când césorniculŭ din turnulŭ mănăstirei Santa Francesca Romana va bate 12 óre.

„Séra era luminată de lună și era rece, dér sufla unŭ vêntŭ puternicŭ, așa încâtŭ p'aci era sĕ'mĭ smulgă mantaua și pălăria când era sĕ esŭ afară în stradă.

„Bărbații din societate mĕ urmară și ne înțeleserămŭ, ca ei sĕ se preumble în susŭ și în josŭ, în trupă compactă împrejurulŭ Coloseului până la miedulŭ nopții și apoi sĕ-mĕ întâlnéscă la *Meta sudans.* Dér — și acésta e caracteristicŭ la asemenea ómenĭ, — ei dela începutŭ îmĭ refusară orĭ ce ajutorŭ, décă mi-se va întempla ceva înlăuntru și voiu striga după ajutorŭ. „Sunteți nisce ómenĭ", gândii în mine, — dér nu voescŭ sĕ spunŭ, aceea ce gândiamŭ — când îmĭ luai adio dela ei și intrai printr'unŭ coridorŭ lateralŭ în arenă; dér simțiamŭ atuncĭ, că noi în Danimarca, Norvegia și Svedia, suntemŭ cu totulŭ altfelŭ de ómenĭ ca aceștia, de aicĭ, carĭ mĕ plictiseau cu legendele și cu istoriile lorŭ călugărescĭ.

„Mĕ pusei lângă cruce în mijloculŭ arenei, nu că dór acolo mĕ simțeamŭ mai sigurŭ ca în altŭ locŭ, ci pentru-că de-acolo puteamŭ privi spațiulŭ dinaintea mea iluminatŭ de lună, în care puteamŭ sĕ vĕdŭ pe orĭ cine, care s'ar fi apropiatŭ de mine. Aveamŭ la mine chiar și unŭ micŭ pistolŭ de buzunarŭ. Pe acesta ilŭ scosei afară, cercetai cocoșulŭ și pusei o capsă nouă, îmĭ aprinsei o țigară și mĕ simțeamŭ, afară de puținŭ frigŭ, așa de comodŭ, ca și când așĭ fi fostŭ acasă în camera mea.

„După cum disei deja, era o séră frumósă, luminată de lună. Ruinele erau atâtŭ de bine luminate, ca diua, și lungile dungĭ de umbră, pe carĭ le formau arcurile și boltiturile, se schimbau numai din timpŭ în timpŭ, când trecea câte unŭ norŭ singuraticŭ argintiu pe dinaintea lunei, întunecându-i disculŭ. Pe încetulŭ se mări numĕrulŭ acestorŭ norĭ, aerulŭ deveni mai dulce, ba aprópe caldŭ, petrele începură sĕ fiă umede și eu din tóte aceste observaiu, că vêntulŭ Tramontana avea de gândŭ sĕ trécă în Sirocco, care nu prea era însĕ plăcutŭ, căcĭ după acesta ușorŭ putea veni o plóiă mare.

„Norĭ, carĭ de carĭ mai groșĭ, veniau unulŭ după altulŭ, vêntulŭ sufla mai tare, céța se lăsa de către Campagna și în fine începù a urla o furtună înfricoșată, ca și care nu mai vĕdusemŭ în Roma. Acum arena numai arăta în modŭ plăcutŭ, ca mai înainte. Luna sta ca unŭ discŭ mare, roșu ca foculŭ, în dosulŭ norilorŭ cenușii, prin carĭ nu putea pătrunde, vêntulŭ șuera cu unŭ glasŭ plângĕtorŭ printre coridórele întunecóse și, ca dovadă a tăriei sale, audii, cum din timpŭ în timpŭ se desfăceau susŭ colosale bucățĭ de zidŭ și cădeau josŭ rostogolindu-se cu unŭ sgomotŭ mare și sfărâmându-se, se împrăsciau în tóte părțile.

„Prin ferestrele arcurilorŭ și prin găurĭ intra înlăuntru negura Sirocco, când formândŭ fâșii rupte ca norii, când rostogolindu-se ca nisce sulurĭ colosale, când formându-se în figurĭ fantastice, carĭ éră și se desfăceau și dispăreau, când sufla vêntulŭ printre arcade și cu unŭ tonŭ șuerătorŭ le învârtea unele cu altele, pentru ca sĕ le ridice în susŭ și apoi sĕ le ducă mai departe peste zidurile înalte ale terasselorŭ.

(Va urma.)

Slovenii din Stiria şi Carintia află deja posiţiunea lorŭ de însuportabilă şi caută scăpare într'o despărţire.

Vorbitorulŭ dise mai departe, că Slovenii din Stiria au numai trei classe paralele slovene şi numai câteva şcolĭ poporale slovene. Cei *100,000 de Slovenĭ, carĭ trăescŭ în Carintia au numai o singură şcólă poporală slovenă.* Imputarea că Slavii din Austria înclină spre *panslavismulŭ politicŭ*, e neîntemeiată, căcĭ Slavii şi-au păstratŭ patriotismulŭ lorŭ în Austria, de secolĭ. Décă însĕ se continuă, de a *tracta pe Slavi ca supuşĭ de a doua ordine, atuncĭ póte sĕ vină lucru acolo, că între Slavĭ se va nasce idea, a cărei nascere nu o póte dori nicĭ unŭ patriotŭ austriacŭ.* Vorbitorulŭ se pronunţă apoi încă odată *în contra dualismului*, fiindcă acesta des parte naţionalităţile, în stăpânitóre şi stăpânite. Vorbitorulŭ apoi doresce, ca sĕ vină timpulŭ, în care se va afla o formă, care va face posibilŭ tuturorŭ naţiunilorŭ, sĕ conlucre la bunăstarea patriei comune, pentru ca sĕ se pótă dice: *In hoc signo Austria victrix.* (Aplause la Cehii tinerĭ şi Slovenĭ.)

Maghiarii şi Croaţii.

In dieta provincială din Agramŭ se desbate tocmai acum budgetulŭ pentru anulŭ 1892. Şedinţa dela 21 Decemvre a fostŭ destulŭ de interesantă, pentru ca se nu trecemŭ cu vederea peste ea.

Primulŭ vorbitor, raportorulŭ Egensdorfer, recomandă proiectulŭ de budget pentru primire în generalŭ. După elŭ şefulŭ de secţie Stankovicĭ vorbi în numele guvernului, stăruindŭ şi elŭ pentru primirea proiectului.

Se ridică apoi deputatulŭ oposiţionalŭ (din drépta) Barcicĭ, care combătŭ aspru proiectulŭ de budgetŭ, în timpŭ ce partida Strossmayer n'a luatŭ de loc parte la desbatere.

Barcicĭ ţine desbaterea budgetului, ca o pierdere de timpŭ. Croaţia nu e independentă în finanţele ei şi e condamnată la rolulŭ unui minorenŭ faţă de tutorulŭ lui. Ungaria suge tóte veniturile Croaţiei şi totuşĭ se laudă, că ea sunţine Croaţia. Pe cale parlamentară nu se póte elupta faptice independenţa Croaţiei. Banulŭ póte se prevédă din unele întemplărĭ mai recente, dise Barcicĭ, că atuncĭ când se va audi prima descărcătură de puşcă la Vistula, ea va aduce libertatea poporelorŭ slave. Croaţii vorŭ aştepta acelŭ evenimentŭ. Barcicĭ apoi dise, că sistemulŭ de guvernare de adĭ se baséză pe imoralitate şi nedreptate; că Croaţia fără sĕ vrea a devenitŭ unŭ membru alŭ politicei germano-maghiare, care este contrară politicei slave.

Elu apoi făcŭ amintire de *afacerea Uzelac şi de casulŭ dela Novi-Dvori.* Dieta unguréscă, dise Barcicĭ, a tractatŭ ambe cestiunile aceste *în modŭ şovinisticŭ şi fórte vătămătorŭ pentru Croaţia.*

Preşedintelele oprì pe vorbitorŭ şi-i făcŭ observarea, că nu se cuvine din puntŭ de vedere parlamentarŭ a vorbi astfelŭ. — Barcicĭ continuând apostrofa aspru *sĕrbătórea celorŭ 13 martirĭ dela Aradŭ*, carĭ s'au luptatŭ contra tronului şi a regelui. — Preşedintele îi observà din nou, că acésta este adevĕratŭ, dér regele a pusŭ vĕlulŭ peste evenimentele dela 1848—49. Decĭ nu are dreptŭ nicĭ Barcicĭ nicĭ altŭ deputatŭ a rupe acestŭ velŭ.

După Barcicĭ a vorbitŭ Reiner pentru budgetŭ, apoi preşedintele dietei provocà pe deputatulŭ Barcicĭ sĕ-şĭ esplice cuvintele aceste: „guvernulŭ s'a îngrijitŭ, sĕ îmbunĕtăţéscă posiţia creaturilor sale“, căcĭ dela esplicarea lorŭ va depinde viitórea sa atitudine.

Vorbi apoi baronulŭ Kuen-Hedervàry, apărândŭ proiectulŭ de budgetŭ.

APELŬ.

Corpulŭ învĕţătorescŭ dela şcóla română gr. or. din Braşovulŭ vechiu a observatŭ cu durere, că mulţĭ dintre elevii şi elevele susŭ numitei şcóle nu dispunŭ de îmbrăcămintea cea mai necesară, în mare parte suntŭ lipsiţĭ de încălţaminte, de cărţile şi rechisitele de şcólă, ba suntŭ unii orfanĭ, carĭ în lipsa acestorŭ recerinţe, pe lângă totŭ zelulŭ lorŭ de a cerceta şcóla, suntŭ siliţĭ a-o părăsi.

Conpuşĭ fiindŭ de simţulŭ de umanitate, credemŭ, că ne împlinimŭ numai o datorinţă morală, când ne luămŭ libertatea a apela la generositatea P. T. domnĭ şi dómne din Braşovŭ şi jurŭ, rugându-i cu totŭ respectulŭ sĕ binevoiéscă a contribui după bunăvoinţă cu sume în banĭ sĕu cu materii de îmbrăcăminte etc. pentru a putè arangia în ajunulŭ Nascerii Domnului *unŭ pomŭ de Crăciunŭ*, urmărindŭ scopulŭ duplu: pe de-o parte de-a veni într'ajutorŭ celorŭ miserĭ, ér pe de altă parte, a stimula în elevĭ iubirea recerută pentru şcólă.

Lista de contribuire o vomŭ pune la disposiţia Onoratului publicŭ în dilele acestea, ér cei-ce nu o vorŭ primi, sĕ binevoiéscă a trimite ofertulŭ la adresa unuia dintre cei subscrişĭ.

La timpulŭ sĕu vomŭ da sémă despre sumele incurse pe calea publicităţii.

Braşovŭ, 10 Decemvre v. 1891.

George Joandrea, m. p.
învĕţătoriu.
Florea Şoneriu, m. p.
învĕţătorŭ.

Discursŭ,

rostitŭ de d-lŭ **Andreiu Cosma**, *cu ocasia inaugurărei nouei şcóle de fetiţe a Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgene.*

(Fine.)

Sĕ aplicămŭ teoria la viéţa practică. Ce fericire póte sĕ domnéscă într'o casă, unde pe lângă bărbatŭ cultŭ, se află o femeiă lipsită de cultură, sclavă a nesciinţei şi a altorŭ scăderĭ, surorĭ dulcĭ şi nedespărţite ale lipsei de cultură, — scăderĭ, ce suntŭ mai pronunţate şi spre desvoltare află cele mai priincióse pepinerii chiar în familiele, în carĭ este mai mare diferenţă în cultură între bărbatŭ şi muiere?!

Bărbaţii au sĕ lucre mai multŭ afară de familiă, în economiă, în oficină, în oficiu, câştigândŭ cele de lipsă pentru susţinerea familiei. Şi se mai dau cause publice, dela carĭ în interesulŭ binelui de obşte nu potŭ absenta.

Acum sĕ-mĭ spuneţĭ, cum şi în câtŭ póte sĕ se desvolteze acestorŭ cause cu tótă însufleţirea şi cu întregŭ spiritulŭ bărbatulŭ, care în familiă, în economiă şi în alte afacerĭ ale sale nu are o soţiă, care absentândŭ elŭ, sĕ lŭ suplinéscă măcarŭ în parte, carea nu este pĕtrunsă de aceleaşĭ aspiraţiunĭ nobile, carea, când bărbatulŭ se reîntórnă la caminulŭ familiarŭ, obositŭ de lucru, maltratatŭ de nĕcasurile, ce i-se ivescŭ în cale, în locŭ de mângăiere şi încuragiare, în sinulŭ familiei ilŭ aştéptă numai neplăcerĭ, descuragiărĭ şi lucrurĭ, carĭ ilŭ facŭ sĕ-şĭ uréscă dilele? Cum se póte, că bărbatulŭ cu abnegaţiune sĕ servéscă o causă sântă, sĕ lupte în interesulŭ aceleia, când aceea, care-i stă mai aprópe de sufletŭ şi de trupŭ, care ar trebui sĕ-i fiă celŭ mai tare scutŭ şi proptenă, neputêndu-se înălţa la sânţenia causei, în lipsa de pricepere, póte chiar şi fară voia ei, îi devine celŭ mai aprigŭ duşmanŭ?

Sĕ nu trecemŭ cu vederea nicĭ acea împrejurare fórte importantă, că tesaurulŭ nostru celŭ mai scumpŭ, fiiĭ şi fiicele nóstre, chiar în etatea mai fragedă, când se pune fundamentulŭ viitorului, suntŭ încredinţaţĭ îngrijirei mamei, ér la casulŭ, décă tatălŭ móre, mama singură este chiămată a îngriji acestŭ tesaurŭ. Lasŭ sĕ judecaţĭ acuma, că óre o femeiă, a cărei cultară nicĭ în liniamente principalĭ nu este egală cu a bărbatului, cum şi în ce mĕsură póte sĕ corĕspundă acelei grele chiămărĭ sĕ realiseze aspiraţiunile, sĕ atingă scopulŭ la care a ţintitŭ bărbatulŭ!

Decĭ nu egoismulŭ a putută fi şi nicĭ a fostŭ causa, că s'a negligeatŭ cultura femeii, ci nepăsarea, care cu regretŭ trebue sĕ recunóscemŭ, totŭ mai caracteriséză viéţa nóstră socială.

Puţinĭ credŭ sĕ mai fiă, carĭ faţă de aserţiunile şi de deducţiunile mele sĕ se provóce la sentinţa, că „bărbatulŭ e capulŭ muierei“, interpretândŭ acéstă sentinţă în sensulŭ, că conducerea afacerilorŭ atâtŭ în casă câtŭ şi afară din casă compete esclusivŭ bărbatului, ér femeia sĕ fiă numai unŭ organŭ esecutivŭ alŭ voinţei bărbatului. In acestŭ casŭ femeia ar fi condamnată la rolulŭ de sclavă, care numai la aparinţă sĕu de silă, ér nu din sufletŭ şi convingere, ar promova interesele familiei şi ale societăţii, carea din fii noştri, speranţa şi viitorulŭ némului, ar cresce îndivіdĭ asemenea şieşĭ sclavĭ, bunĭ de a servi despoţilorŭ, ómenĭ lipsiţĭ de iubire pentru Dumnedeu, pentru limbă, némŭ şi ţéră.

Dreptŭ aceea avemŭ sĕ reparămŭ, ce amŭ neglesŭ vécurĭ întregĭ, avemŭ sĕ dămŭ femeiei cultură prin şcólă. Resolvarea cestiunei este uşurată prin împrejurarea, că însa-şĭ femeia se pune în linia dinaintea lucrătorilorŭ, despre ce e eclatantă dovada şi acéstă şcólă de fete.

Acum suntŭ 10 anĭ, câteva femei române sĕlăgiene se aşedară în scopulŭ de a se cultiva. Graiulŭ lorŭ cuceresce inimele tuturorŭ şi cine póte fi atâtŭ de indiferentŭ sĕu cu inima atâtŭ de împetrită, sĕ nu se însufleţéscă de o ideiă atâtŭ de sublimă, mai vêrtosŭ când te chiamă la realisarea ei însu-şĭ cuvêntulŭ fărmecătorŭ alŭ femeiei!

Resultatulŭ ilŭ vedemŭ cu toţii, femeile asociate la 1881, preste 7 anĭ au şcóle de fete, ér astădĭ, după 10 anĭ dela înfiinţarea Reuniunei, ni-se dă rara bucuriă, ca acéstă frumósă casă, cumpărată din denarii femeiei, sĕ o sânţimŭ şi sĕ o înaugurămŭ ca scólă de fete. Dovadă, că darŭ se revarsă din tótă lucrarea femeii.

Mai restéză, ca Reuniunea şi cu ocasiunea acestei dile de bucuriă sĕ se pronunţe, carĭ suntŭ principiele, carĭ a condusŭ în susţinerea acestei şcóle? Care este scopulŭ, ce voiesce se-lŭ ajungă prin şcóla sa?

Principiulŭ este: regenerarea poporului românescŭ prin şcólă şi prin cultură, ér scopulŭ se manifestéză în nisuinţa şi voinţa Reuniunei femeilorŭ, ca în acéstă şcólă sĕ se dea copilelorŭ nóstre învĕţătură şi crescere religiósă, morală şi naţională, practică şi corespundetóre stărilorŭ nóstre sociale; nu voesce a da naţiunei copile săturate cu nu sciu ce sciinţe filosofice mai înalte, carĭ în familiile nóstre în împrejurările actuale nu póte afla terenŭ de desvoltare ci do resce a le da lumină, a planta în inimile lorŭ sînţĕminte, nobilitate, ca sĕ pricépă dorulŭ poporului românŭ, sĕ scié apreţia în acestŭ poporŭ virtuţile cetăţenescĭ, iubirea pentru religiunea şi limba naţională. Voesce, cu d-lŭ G. Bariţiu, dintre bărbaţii nostri celŭ mai neobosit luptătorŭ pentru cultura femeii, ca copilele eşite din acéstă şcólă acuşĭ sĕ scie apreţia în bărbatulŭ sciinţa, în naţionalistŭ elanulŭ naţionalŭ, în luptătorulŭ pentru libertate şi dreptate sacrificiele, în omulŭ de caracterŭ virtuţile. Voesce a cresce femei, carĭ se scie din capulŭ locului, că décă se mărită, au sĕ placă numai lui Dumnedeu şi bărbatului. Voesce, ca din elevele eşite din acéstă şcólă, sĕ devină chivernisitóre, económe bune, care tótă fericirea sĕ o afle în familiă unde ea sĕ fiă sórele, ér casa ei asemenea cerului luminosŭ, senină, înveselitóre; sĕ pórte pe frunte curăţenia, în mânĭ lucrulŭ şi în inimă iubirea pentru Dumnedeu şi pentru familiele lorŭ, carĭ ca mama Grachilorŭ, tótă mândria sĕ şi-o concentreze în surcelele lorŭ — carĭ fără de familiă se emuleze în fapte pentru binele comunŭ, în alinarea durerilorŭ celorŭ nefericiţĭ.

In urmă, dér mai pre susŭ de tóte, Reuniunea doresce, ca elevele acestei şcóle, sĕ se créscă în spiritŭ românescŭ, sĕ le feréscă de străinism, care ţintesce a perpetua în noi servilismulŭ, care sub lustruósa mască de cultură, străcóră în trupulŭ poporului românŭ veninŭ ca sĕ-lŭ nimicéscă, sĕ-lŭ stérgă de pe faţa pămêntului.

Susŭ e Dumnedeu şi vĕdêndŭ intenţiunile nóstre de a scăpa de perire, şi perseveranţă în a ne conserva pentru viéţă, nu ne va lăsa!....

DIVERSE.

Dela curtea regéscă a Spaniei. Când plecà regina Spaniei din reşedinţa ei de véră, San Sebastian, o petrecură la gară marele duce Vladimir cu soţia şi cu copii sĕi, marele duce Alexis şi ducii de Leuchtenberg. Miculŭ rege, Alfonso, sărutà mâna marei ducese Maria Paulovna. De aicĭ se duse familia regéscă la Burgos. Oraşulŭ era frumosŭ împodobitŭ, ér séra a fostŭ iluminaţiă. Magistratulŭ orăşenescŭ dărui micului rege unŭ calŭ micŭ de munte. Regina a fostŭ primită cu mare simpatiă şi entusiasmŭ de către poporaţiunea spaniolă Intre altele, cercetà regina cu familia ei şi mănăstirea de călugărĭ dela Miraflores. Aicĭ fù primită în modŭ reverenţiosŭ de către călugărĭ, cărora nu li-e permisŭ sĕ vorbéscă unulŭ cu altulŭ. Regina, în înţelegere cu stariţulŭ mănăstirei, telegrafà papei, rugându-lŭ sĕ dispenseze pe călugării acestei mănăstirĭ, ca sĕ pótă vorbi. Papa şi încuviinţa acésta. Cu ocasiunea acésta se întêmpla o scenă mişcătóre. Unŭ călugărŭ venerabilŭ în vêrstă de 92 de anĭ, cu numele *Iuan*, luà pe miculŭ rege în braţe, ér lacrimile 'lŭ podiră. Bĕtrânulŭ călugărŭ sărutà de mai multe orĭ pe miculŭ rege şi povesti, că elŭ a cunoscutŭ încă şi pe regele Carol IV şi nicĭ nu visase că va trăi atâtŭ de multŭ, ca sĕ pótă îmbrăţişa pe Alfonso XII. Bĕtrânulŭ călugărŭ 'lŭ agrăì în chipulŭ următorŭ pe miculŭ rege: „Fiu din regĭ nobilĭ, Dumnedeu sĕ te conducă pe calea virtuţii pentru mărirea şi propăşirea frumósei nóstre Spaniă. Eu te nu voiu mai revedè! Ósele mele în curêndŭ se vorŭ odihni în pămêntŭ, căcĭ pămêntŭ suntŭ şi în pămêntŭ mĕ voi întórce. Adu-ţĭ aminte de vorbele unui moşnégŭ. Fii bunŭ spaniolŭ, şi atuncĭ vei fi adoratŭ de supuşii tĕi. Te binecuvêntŭ fiule. Rĕmâi sănĕtosŭ, Dumnedeu sĕ te ocrotéscă!“ Regina fù adâncŭ mişcată de aceste cuvinte, sărutà mâna bĕtrânului călugărŭ şi-lŭ rugà sĕ se róge pentru ea şi pentru copiiĭ ei.

NECROLOGŬ. *Elena Popŭ* n. *Bilţiu*, soţia tînĕrului preotŭ Iuliu Popŭ din Gherla, a rĕposatŭ la 19 Decemvre n. c. în anulŭ întêiu alŭ fericitei sale căsĕtorii. O deplânge întristatulŭ soţŭ; apoi Stefanŭ Bilţiu, protopopŭ şi parochŭ în Baia-mare, cu soţia sa Ana Erdös, ca părinţĭ; Stefanŭ Bilţiu, prepositŭ, ca moşŭ; Ambrosiu Popŭ, protopopŭ şi parochŭ în Craiu-Daroltŭ, cu soţia sa Elena, ca socru şi alte numĕróse rudenii.

Teodorŭ Busilla, preotŭ gr. cat. din diecesa Oradiei marĭ, parochŭ în Gurba (comitatului Aradului), după lungĭ şi grele suferinţe a rĕposatŭ la 6 Decemvre în anulŭ alŭ 55 lea alŭ etăţii şi alŭ 28-lea alŭ preoţiei sale, lăsândŭ în doliu o familiă numĕrósă, mulţĭ consângenĭ şi amicĭ. Despre rĕposatulŭ ni-se scrie, că a fostŭ unulŭ dintre cei mai zeloşĭ preoţĭ ai diecesei, deşi pentru acésta nu s'a prea bucuratŭ în viéţă de consideraţiile meritate.

Dumnedeu sĕ-l odihnéscă în pace!

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Decemvre st. n. 1891.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9 26	9.30
Argintŭ românescŭ	„ 9.20	„ 9.25
Napoleon-d'orĭ - -	„ 9.31	„ 9.35
Lire turcescĭ - -	„ 10.58	„ 10.63
Imperialĭ - - - -	„ 9.58	„ 9.63
Galbinĭ - - -	„ 5.45	„ 5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.—	„ —.—
„ „ „ 5%	„ 99.50	„ —.—
Ruble rusescĭ - - -	„ 112.	„ 113.
Mărcĭ germane - -	„ 57.40	„ 57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 1533/91 734,3—2

PUBLICAȚIUNE.

După descoperirea făcută din partea unorŭ domnĭ profesorĭ, causele casurilorŭ de îmbolnăvirĭ ivite în Brașovŭ în timpulŭ celŭ din urmă se potŭ reduce la apa de bĕutŭ. Acésta mĕ silesce a face locuitorii atențĭ, sĕ nu ia **apă de bĕutŭ** din acele fântânĭ, carĭ pórtă însemnarea **„apă de trebuință"**, însĕ **nu de bĕutŭ** și din precauțiune, întâiu sĕ fierbă bine apa de bĕutŭ din orĭ și ce fântână luată și sĕ o pună sĕ se rĕcéscă înainte de a se bea.

Brașovŭ, 20 Decemvre 1891.

Primarulŭ.

Nr. 485—1891. 737 3—1.

Concursŭ.

Pe basa conclusului adunării generale a Asociațiunii transilvane din ședința a II-a ținută în Hațegŭ la 5 (17) Augustŭ a. c. de sub pt. prot. 24 pt. 3 lit. b și în conformitate cu conclusulŭ subsemnatului comitetŭ din ședința dela 9 Decemvre a. c. de sub pt. prot. 266 se escriă concursŭ la **2 stipendii de câte fl. 500 v. a.**

Unulŭ din aceste stipendii e menitŭ pentru tinerĭ absolvențĭ de gimnasiu, eventualŭ pentru tinerĭ, carĭ îșĭ facŭ séu șĭ-au făcutŭ studiile în regulă la universitate și carĭ, terminândŭ cursulŭ filosoficŭ, vorŭ sĕ-șĭ câștige și cualificațiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 § 103) pentru șcólele civile.

Dintre reflectanții la acestŭ stipendiu vorŭ fi preferițĭ aceia, carĭ vorŭ dovedi, că au pregătirea recerută pentru de a puté face examenulŭ specială din grupulŭ limbilorŭ și că pe lângă limba română și maghiară cunoscŭ perfectŭ și limba germână, atâtŭ în vorbire câtŭ și în scriere.

La stipendiulŭ alŭ II-lea potŭ reflecta tinere și tinerĭ, carĭ avêndŭ deja pregătirea recerută pentru arta musicei instrumentale, deprinderea recerută pe pianŭ (clavirŭ) și și talentu musicalŭ, dorescŭ a se perfecționa în cutare conservatorŭ, spre a puté provedé eventualŭ musica instrumentală la o șcólă de categoria șcólei Asociațiunii.

Cei carĭ reflectéză la aceste douĕ stipendii au a-șĭ înainta cererile instruate în modŭ corĕspundĕtorŭ „Comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ" celŭ multŭ până la *31 Martie 1892*, avêndŭ a aclude lângă cerere și o schiță a studiului percursŭ precum și unŭ reversŭ, prin care se deobligă, ca cerêndŭ trebuința, vorŭ intra ca puterĭ didactice în serviciulŭ „șcólei civile de fete cu internatŭ a Asociațiunii transilvane", arătândŭ fiă în cerere fiă separatŭ de aceea, și durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiulŭ cerutŭ.

Sibiiu, 19 Decemvre 1891.

Pentru comitetulŭ Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.

G. Barițiu, preș. **Dr. I. Crișianu**, secretarŭ II.

Tiporgafia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.